

TARYBOS REKOMENDACIJA

2017 m. liepos 11 d.

dėl 2017 m. Čekijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2017 m. Čekijos konvergencijos programos

(2017/C 261/03)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo ⁽¹⁾, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2017 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2017 m. kovo 9–10 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2016 m. lapkričio 16 d. Komisija, remdamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾, priėmė išpėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Čekija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (2) 2017 m. vasario 22 d. paskelbta 2017 m. Čekijos ataskaita. Joje įvertinta Čekijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais šaliai skirtas rekomendacijas, ir Čekijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Komisijos analizė leidžia daryti išvadą, kad Čekijoje nėra makroekonominių disbalansų;
- (3) Čekija pateikė 2017 m. nacionalinę reformų programą 2017 m. balandžio 25 d., o 2017 m. konvergencijos programą – 2017 m. balandžio 28 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 ⁽³⁾ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotūsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;

⁽¹⁾ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

⁽³⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (5) šiuo metu Čekijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2017 m. konvergencijos programoje 2016–2020 m. Vyriausybė planuoja nominaliojo biudžeto perteklių. Vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. 1,0 % BVP struktūrinio deficito, ir toliau bus laikomasi su atsarga visą programos laikotarpį. 2017 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP laipsniškai mažės ir 2020 m. sieks 32,7 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Nors rizika siekiant biudžeto tikslų, atrodo, iš esmės subalansuota, 2016 m. smarkiai sumažėjusios viešosios investicijos, susijusios su nauju Sąjungos lėšų ciklo pradžia, galėtų reikšti didesnį, nei tikėtasi, viešųjų investicijų atsigavimą 2017 m. Remiantis Komisijos 2017 m. pavasario prognoze, numatoma, kad struktūrinis balansas 2017 m. sumažės iki 0 % BVP, o 2018 m. iki -0,2 % BVP, taigi toliau viršys vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Apskritai Taryba mano, kad 2017 ir 2018 m. Čekija turėtų atitikti Stabilumo ir augimo pakto nuostatas;
- (6) ir toliau matyti, kad ilguoju laikotarpiu Čekijos fiskaliniam tvarumui kyla vidutinė rizika. Ją visų pirma lemia prognozuojamas su visuomenės senėjimu susijusių viešųjų išlaidų poveikis, daugiausia sveikatos priežiūros ir pensijų srityse. Numatomas ilgalaikis išlaidų didinimas sveikatos priežiūrai kelia susirūpinimą tiek dėl sveikatos priežiūros sistemos valdymo, tiek dėl išlaidų efektyvumo, nes ji labai priklauso nuo brangesnės stacionariosios sveikatos priežiūros. Kai kurių priemonių įgyvendinimo etapai šiuo metu yra skirtingi, tačiau apčiuopiamų rezultatų dar nėra. Jeigu bus įgyvendintos neseniai priimtoms arba planuojamos priemonės, skirtos pensijų sistemai iš dalies keisti, ilguoju laikotarpiu viešųjų finansų būklė gali pablogėti. Visų pirma, Parlamentas priėmė teisės aktus, kuriais Vyriausybei suteikiami įgaliojimai lanksčiau koreguoti pensijų indeksavimo mechanizmą. Parlamentas taip pat svarsto pasiūlymus įstatymu nustatyti 65 m. pensinio amžiaus ribą ir reguliarios pensinio amžiaus peržiūros mechanizmą. Be to, dabar svarstomi ir kiti pakeitimai, pavyzdžiui, palankesnė pensijų indeksavimo formulė ir pagal vaikų skaičių diferencijuoti socialinio draudimo įmokų tarifai;
- (7) 2017 m. sausio mėn. Parlamentas priėmė Fiskalinės atsakomybės įstatymą, kurio tikslas – pašalinti pagrindinius Čekijos fiskalinės sistemos trūkumus, nes ji neseniai buvo įvertinta kaip viena iš silpniausių Sąjungoje. Tačiau dar nepaskirta taisyklių įgyvendinimą prižiūrusianti nepriklausoma fiskalinė taryba. Be to, siekiant veiksmingesnės ir stabilesnės fiskalinės sistemos bus labai svarbu įgyvendinti naujas priemones;
- (8) Čekijai kyla problemų užtikrinant korupcijos prevenciją ir mažinant viešųjų pirkimų neefektyvumą. Nors keletas Vyriausybės kovos su korupcija programos priemonių buvo įgyvendinta ir laukiama kitų reformų, praktiškai nėra sistemingai traukiama baudžiamojon atsakomybėn dėl korupcijos. Apskritai Čekijos viešuosiuose pirkimuose vis dar nepakanka konkurencijos – tą rodo didelis vieno pasiūlymo konkurso procedūrų ir tiesioginio sutarčių skyrimo, ypač IT sektoriuje, skaičius. Tai, kad nepakankamai veiksmingai remiamas mokymas ir trūksta bendrų pirkimo struktūrų bei kompetencijos centrų, mažina viešųjų pirkimų specializaciją, ir dėl to tampa sunkiau atrinkti ekonomiškai naudingus pasiūlymus. Tą rodo ir tai, kad labai mažai kaip sutarties skyrimo kriterijus naudojama kokybė. Vis dar kyla didelių sunkumų pereinant prie e. viešųjų pirkimų. Vienas iš uždavinių – tobulinti valstybinės e. viešųjų pirkimų platformos nacionalinę elektroninę priemonę ir patikslinti tolesnio privačiųjų platformų, kurios jau veikia Čekijos e. viešųjų pirkimų rinkoje, naudojimo sąlygas;
- (9) verslo sąlygas Čekijoje sunkina didelė reguliavimo našta ir nemažai administracinių kliūčių, visų pirma leidimų išdavimo procedūros ir mokesčių reglamentavimas. 2016 m. rugsėjo mėn. Vyriausybė pasiūlė iš dalies pakeisti Statybos įstatymą ir susijusius teisės aktus, siekdama pagreitinti ir supaprastinti statybos leidimų suteikimo procedūrą, į ją įtraukiant poveikio aplinkai vertinimą. Šiam pakeitimui dabar taikoma parlamentinė kontrolė. Mokestinių prievolių laikymosi išlaidos, tenkančios įmonėms, ir toliau viršija Sąjungos vidurkį. Tarp kitų trūkumų – dažnas Mokesčių kodekso keitimas. Čekijos valdžios institucijų prioritetas tebėra spręsti mokestinių prievolių nevykdymo klausimą. Tačiau daug dėmesio neskiriama paprastiniui. Mokesčių kodeksą siekiama paprastinti planuojamu pateikti pajamų mokesčio įstatymu, tačiau jo projekto dar nėra;
- (10) naudojimosi e. valdžios paslaugomis Čekijoje lygis yra vienas žemiausių Sąjungoje, tačiau nuo 2015 m. padidėjo. Čekijos valdžios institucijos ėmėsi veiksmų, siekdamas pagerinti e. valdžios paslaugų prieinamumą, tačiau daugelis jų dar nepradėtos teikti, taip pat nesiimta įgyvendinti kai kurių atskirų priemonių. Atsakomybė už paslaugų diegimą paskirstyta kelioms ministerijoms, o suinteresuotieji subjektai susiduria su ribotu tarpsektoriniu bendradarbiavimu;

- (11) mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) intensyvumas per pastaruosius metus gerokai padidėjo, tačiau MTTP rezultatų kokybė tiek nepagerėjo. Vykdoma MTTP valdymo reforma, bet ji dar nebaigta. 2017 m. vasario mėn. Vyriausybė patvirtino naują vertinimo metodiką („Metodika 17+“), kuria ketinama stiprinti mechanizmus, susijusius su lėšų skyrimu fundamentiniams ir taikomiesiems moksliniams tyrimams. Imtasi kelių priemonių siekiant palengvinti glaudesnius ryšius tarp akademinės bendruomenės ir verslo atstovų – remiamasi struktūriniu nacionalinių inovacijų platformų poveikiu;
- (12) mokymosi rezultatai apskritai geri, tačiau pagrindiniai gebėjimai suprastėjo. Rezultatai labai priklauso nuo besimokančio asmens socialinės ir ekonominės padėties. Akivaizdi problema yra prasti palankių sąlygų neturinčių grupių, visų pirma romų, mokymosi rezultatai. Apskaičiuota, kad labai didelė romų vaikų dalis nebaigia mokyklos. Imtasi ir jau pradėdama įgyvendinti nemažai teisėkūros ir administracinių priemonių, skirtų įtraukiam švietimui remti. Tikimasi, kad jos padės mažinti romų ir ne romų vaikų išsilavinimo ir mokymosi pasiekimų skirtumus. 2016 m. kovo mėn. Parlamentą priėmė Švietimo įstatymo pataisas, kuriomis nustatoma, kad privalomasis švietimas apima ir paskutinius ikimokyklinio ugdymo metus, ir užtikrinama, kad mažesni vaikai turėtų teisę gauti vietą vaikų darželyje. Vis dėlto nelygybė švietimo sistemoje trukdo gerinti žmogiškojo kapitalo kokybę ir lemia prastesnius rezultatus darbo rinkoje vėliau. Padidinti reikalavimai mokytojams ir mokytojų bendruomenės senėjimas reiškia, kad mokytojo profesijos patrauklumas išlieka problema. Tą iš dalies lemia palyginti žemas darbo užmokestis, nors pastaraisiais metais jis didėjo. Siekiant padidinti profesijos patrauklumą, parengta nauja mokytojų ir pedagogų karjeros sistema, ir ją kelis kartus atidėjus galiausiai patvirtino Vyriausybė. Pasitelkus nemažą Sąjungos fondų lėšas, mokytojams teikiamos nuolatinio profesinio tobulėjimo galimybės, visų pirma galimybė užsiimti kvalifikacijos tobulinimo veikla, susijusia su mišrių grupių mokymu ir įtraukiu švietimu. 2016 m. sausio mėn. Parlamentą priėmė aukštojo mokslo reformą, o jos rezultatus reikia stebėti. Taip pat planuojama reformuoti aukštojo mokslo įstaigų finansavimo sistemą;
- (13) nedarbo lygis Čekijoje toliau mažėja. Dėl susitraukusios darbo rinkos darbdaviams sunkiau samdyti darbuotojus. Darbuotojų trūkumą vis dar galima kompensuoti sutelkiant nepakankamai atstovaujamas grupes, pvz., mažų vaikų turinčias moteris, žemos kvalifikacijos darbuotojus ir romų bendruomenės narius. Neįtrauktų grupių dalyvavimą padėtų padidinti geresni valstybinių užimtumo tarnybų informavimo ir aktyvumo skatinimo gebėjimai, taip pat tinkama ir labai tikslingai vykdoma aktyvi darbo rinkos politika bei individualiai pritaikytos paslaugos. Dalyvauti darbo rinkoje mažų vaikų turinčioms moterims trukdo tai, kad nuolat trūksta nebrangių ir kokybiškų vaikų priežiūros paslaugų, visų pirma skirtų jaunesniems kaip trejų metų vaikams, ir tai, kad suteikiama teisė į ilgas vaiko priežiūros atostogas, lankstus darbo grafikas abiem tėvams taikomas ribotai ir nedaug vyrų ima vaiko priežiūros atostogas. Pastaraisiais metais imtasi tam tikrų priemonių šioms klausimams spręsti. Tačiau žemos kvalifikacijos darbuotojų rezultatai darbo rinkoje yra daug menkesni nei visų kitų grupių. Dabar Parlamentą svarsto socialinio būsto teisės aktų sistemą, pagal kurią turėtų būti nustatyti nacionaliniai standartai ir tikslinės grupės;
- (14) atsižvelgdama į 2017 m. Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Čekijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2017 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2017 m. konvergencijos programą, 2017 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Čekija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Čekijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygmeniu priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (15) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2017 m. konvergencijos programą ir mano ⁽¹⁾, kad Čekija turėtų laikytis Stabilumo ir augimo pakto,

REKOMENDUOJA Čekijai 2017–2018 m. imtis šių veiksmų:

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

1. Atsižvelgiant į gyventojų senėjimą, užtikrinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą. Didinti viešųjų išlaidų veiksmingumą, visų pirma kovojant su korupcija ir neveiksminga praktika viešųjų pirkimų srityje.
2. Šalinti ekonomikos augimo kliūtis, visų pirma paprastinant statybos leidimų suteikimo procedūras ir toliau mažinant įmonėms tenkančią administracinę naštą, diegiant pagrindines e. valdžios paslaugas, didinant MTTP kokybę ir remiant nepakankamai atstovaujамų grupių užimtumą.

Priimta Briuselyje 2017 m. liepos 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. TÖNISTE
